

Lunastus läbi puhta armastuse...

RAHEL TAMM

Richard Wagneri ooperi "Tannhäuser" kontsertettekandne 19. septembril Estonia kontserdisaalis ja 21. septembril Pärnu kontserdimajas. Tannhäuser – Louis Gentile (USA), Elisabeth – Kirsi Tiihonen (Soome), Venus – Pille Lill, Wolfram von Eschenbach – Markus Eiche (Saksamaa), Landgraf von Thüringen – Mati Palm, Walther von der Vogelweide – Juha Lehmus (Soome), Biterolf – Jassi Zahharov, Heinrich der Schreiber – Mati Kõrts, Reinmar von Zweter – Leonid Savitski. Rahvusooperi Estonia sümfooniaorkester ja ooperikoor, Eesti Rahvusmeeskoor, dirigent Carlos Spierer (Saksamaa).

Septembrikuu kaunitel lõpupäevadel oli meil võimalus osa saada Wagneri romantilise ooperi "Tannhäuser" kontsertettekandest, mis minu arvates leidis ajakirjanduses liiga vähe järelkajad. Rahvusooperi Estonia ja Eesti Kontserdi ühistööna valminud hooaja avakontsert oli igati väärikas algus. Ma ei taha raisata leheruumi filosoferimisele Wagneri muusikaliste ideede tähtsuse üle ega käsitleda ooperit läbivat lunastusteemat, vaid lihtsalt anda lugejatele edasi mõned emotsioonid, mis mind tol õhtul valdasid ning mis kujunesid mõnevõrra erinevaks teiste sel teemal ajakirjanduses sõnavõtte omadest.

Suurima töö tegi ära dirigent Carlos Spierer, kelle käe all sündis, hoolimata pisivigadest, kaunis tervik. Tema rahulik ja ökonoomne töömeetod, musikaalsus, täpne käsi, positiivne energia ja laiahaardeline nägemus olid nauditavad ning tahaks väga loota, et Spierer leiab aega ja tahtmist edaspidigi meie kollektiividega töötada. Kerge ei olnud ka peaosatäitjal, kes pidi asendama ootamatult

haigestunud Heikki Siukolat. Kuigi Siukola hülgas peaproovis oma võimsa *heldentenor*’iga, olid Gentile’i trumpideks parem ansambli tунnetus, loomupärane, mitte teeseldud musikaalsus ja hääle paindlikkus. Vaatamata Tannhäuseri rasketele partiile oli Gentile üllatavalt visa ning stabiilne. Kui esimeses vaatuses kõlas laulja toon veidi surutuna, siis kolmanda vaatuse Rooma-jutustus oli dramaatilisel suurepäraselt läbi tunnetatud. See on kuulajale ülim rõõm, kui temani jõuab laulja poolt "läbi elatud" muusika, mitte muusika, mis on lauljale vaid vahend, et nautida iseenda häält.

Ooperi kaks naistegelast on ülimalt vastandlikud – taevalikult puhas neitsi Elisabeth ja maiselt kirklik armastusjumalanna Venus, seda erinevust ei saa kuidagi kahe silma vahele jätta. Olin hämmingus, lugedes kontserdi järelkajadest, et Kirsi Tiihoneni esitus oli jahe, puine, paindumatu ja ratsionaalne (Postimees 22. 9. 03, Sirp 26. 9. 03). Minu arvates oli ta fantastiline... Kas selleks, et olla publiku arvates väljendusrikas, peab tõesti olema võltsilt teatraalne, tegema tarbetuid žeste, kasutama pidevalt ooperiteatritele omaseid stampe? Juhul kui keegi võttis vaevaks tähele panna, siis jäi saal hürvaikseks nii Tiihoneni kui ka Markus Eiche (Wolfram)

soolode ajal ja usun, et ma polnud ainus, kellel kurgus kripeldas ning kes oli pisarateni liigutatud. Sellist kombinatsiooni nagu hääle ilu, musikaalsus, suurepärase tehnika, väga hea diktsioon, võime tunnetada draamat ja seda ka kuulajateni viia esineb äärmiselt harva. Neil kahel õhtul võis kõike seda nautida kahe laulja, Tiihoneni ja Eiche esituses, kes olid otsekuulijate teistest galaktikast ning keda publik oskas ka vääriks hinnata.

Teine naisosatäitja Pille Lill jäi seekord kahjuks oma ülesandele alla. Venu-sele kirjutatud muusika nõuab teistsugust häält – võimukat, meelelist ja jõulist. Kaunid olid *piano*-lõigud, aga üldkokkuvõttes oli tulemus ebaühtlane, kuna laulja madalam register mattus täielikult orkestri tihedasse kõlafaktuuri ning ülemised noodid tulid ehmatava jõuga sellest helimassist hetkeks jälle nähtavale. Pettumuse valmistasid Jassi Zahharov ning Mati Palm ning seda eelkõige just keeleliselt. Zahharovi Biterolf oli lauldud tekstile vastava temperamendi ja ühtlase vokaaliga. Samas on sellise kaliibriga lauljale andestamatu lohakas suhtumine saksa keele grammatikasse (sõnade *stählt*, *ungeschmäht*, *kämpf* jt hääldamine). Ka Landgrafi roll oli vokaalselt igati korrektselt, kuid Mati Palmi tekstist oleks tahtnud aru saada rohkem kui mõne üksiku sõna.

"Tannhäuser" on paljuski ka meeskoori ooper, RAMi ning ooperikoori meeskoori ühendus pakkus õhtu jooksul mitmeid hingematvalt kauneid hetki. Kiitust väärrib soe ühtlane kõla, intonatsioonipuhtus ning kaunis fraasikujundus. Naiskoori õnnestunud kohad olid teises vaatuses, üldiselt oleks aga soovinud rohkem ühtset värvi ja rahulikku koosmusitseerimist ning vaiksemat ja õrnemat kõla.

Wagneri muusika publikuni toomine on suur ja kulukas ettevõtmine, kuid vaadates väljamüüdnud saale, paistab, et vaev tasub ennast ära. Tahaks väga loota, et "Tannhäuser" ei jää viimaseks Wagneri ettekandeks Eestis. Miks mitte võtta järgmiseks eesmärgiks "Lohengrin"?

Dirigent Carlos Spiereri käe all sündis Wagneri romantilisest ooperist kaunis ja muusikaliselt veenev tervik.

FOTO EESTI KONTSERDI ARHIIVIST